

การศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยโดยใช้วรรณกรรมและนิทานสร้างสรรค์

The Study of Self-Confidence in Early Childhood using Literature and Creative Storytelling

ทิพย์อักษร พุทธสริน

E-mail: thipaugson.ru@cpru.ac.th

โทรศัพท์: 08-3956-6683

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยโดยใช้วรรณกรรมและนิทานสร้างสรรค์ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi Design) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ เด็กปฐมวัยโรงเรียนเทศบาล 1 (วิทยานารี) ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 ห้อง จำนวน 18 คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ประกอบไปด้วย แผนการจัดประสบการณ์วรรณกรรมและนิทานสร้างสรรค์เพื่อศึกษาความเชื่อมั่นในเด็กปฐมวัย จำนวน 24 แผน และแบบสังเกตพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้ใช้แบบแผนการวิจัย One - Group Pretest -Posttest Design วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t-test dependent

ผลการวิจัย พบว่า ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยโดยใช้วรรณกรรมและนิทานสร้างสรรค์ เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ การกล้าแสดงออกเป็นตัวเอง การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และความภาคภูมิใจในตัวเอง ก่อนการทดลองอยู่ในระดับน้อย รวมค่าเฉลี่ย (\bar{X}) 2.23 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 0.06 และหลังการทดลองระดับมากที่สุด รวมค่าเฉลี่ย (\bar{X}) 4.39 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 0.03 จากการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังการจัดประสบการณ์ด้วย t-test dependent ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนจัดประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: วรรณกรรม, นิทานสร้างสรรค์, ความเชื่อมั่นในตนเอง, เด็กปฐมวัย

Abstract

The purpose of this research was to study of self-confidence in early childhood using literature and creative storytelling before and after the experience. This research is a quasi-experimental research (Quasi Design). The sample group used is early childhood at Thesaban 1 School (Witthayanaree), Nai Mueang Subdistrict, Mueang District, Chaiyaphum Province. Kindergarten level 2, semester 1, academic year 2023, 1 room, 18 people, using a simple random sampling method. The tools for this research include: organizing literary experiences and creative stories to study self-confidence in early childhood 24 plans, and a behavioral observation Form for self-confidence in early childhood. The research design One - Group Pretest -Posttest Design to analyze the data using mean and standard deviation and t-test dependent

The results of the research found that self-confidence in early childhood using literature and creative storytelling. Early childhood have self-confidence in all 3 aspects of early childhood behavior, being brave enough to express themselves, adaptation to the environment and pride in oneself. Before the experiment, the low level, the mean \bar{X} 2.23 and the standard deviation (S.D.) 0.06, and after the experiment, the highest level, the mean \bar{X} 4.39 and the standard deviation (S.D.) 0.03. Comparing scores before and after learning with t-test dependent, it

was the self-confidence of early childhood after the experience was higher than before the experience. Statistically significant at the .05 level.

Keywords: Literature, Creative Storytelling, Self-Confidence, Early Childhood

ความเป็นมาของปัญหา

ในสังคมปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมและการดำเนินชีวิตเป็นเรื่องที่เป็นมิตรกับการเปลี่ยนแปลงของบุคคล ในสังคมนั้นต้องปรับตัวอย่างรวดเร็วเพื่อรับมือกับปัญหาต่าง ๆ แนวทางการพัฒนาตนเอง สำหรับความเชื่อมั่นเป็นพื้นฐานที่สำคัญ ซึ่งส่งผลให้บุคคลสามารถคิด กระทำ ตัดสินใจ และแสดงออกของตนเองได้ ซึ่งทำให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุขได้ การเข้าใจบทบาทของตนเองในสังคมที่เปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมทำให้เกิดการพัฒนาทางวัตถุที่รวดเร็ว รูปแบบการดำรงชีวิตในปัจจุบันมีการมุ่งหาความสุขจากวัตถุฐานเพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของตนเอง ทำให้เกิดความขาดสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุและด้านจิตใจ สถานะการดำเนินชีวิตแบบไทยเต็มไปด้วยความรัก ความเมตตา ความเอื้ออาทร และการช่วยเหลือกันจางหายไป สังคมที่เต็มไปด้วยการแข่งขันและเอาเปรียบกันมากกว่าการให้ความสำคัญต่อส่วนรวม ทำให้เด็กปฐมวัยที่กำลังเจริญเติบโตนั้นมีความมั่นใจลดลง (มุสตี กุญอินทร์, 2558) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์หรือ 'คน' เป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต ตั้งแต่มีชีวิตในครรภ์ วัยทารก วัยเด็ก วัยทำงาน และวัยชราโดยเฉพาะ ช่วงวัยเด็กตั้งแต่เกิดถึง 6 ปีนั้น ผู้เกี่ยวข้องต้องสร้างคุณค่านุ้มนุ้ให้กับเด็กรวมถึงการพัฒนาบุคลิกภาพที่สมดุลและครบถ้วนทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์-จิตใจ สังคมและบุคลิกภาพ ช่วงวัยนี้เป็นช่วงเวลาที่สำคัญในการเจริญเติบโตที่เด็กเริ่มสร้างอัตลักษณ์ของตนเองโดยมุ่งไปที่มุมมองของตนเอง

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านวรรณกรรมและนิทานเป็นหนึ่งในวิธีที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมทักษะทางสังคมของเด็ก เนื่องจากว่าวรรณกรรมและนิทานช่วยให้เด็กได้สัมผัสประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสถานที่และบุคคลที่พวกเขาอาจจะไม่ได้พบเจอโดยตรง วรรณกรรมและนิทานสามารถมอบความรู้ เช่น การคิดอย่างวิจารณ์และมุมมองที่หลากหลายให้แก่เด็ก วรรณกรรมช่วยให้เด็กขยายเข้าไปในโลกความรู้และเปิดตัวของจินตนาการที่มีคุณภาพ ช่วยให้เด็กเข้าใจตัวเองและผู้อื่นรอบข้างผ่านโครงสร้างภาษาที่งดงาม (บังอร ศรีกาล, 2553: 3) วรรณกรรมช่วยสร้างความสนุกสนานและความเพลิดเพลินในเด็ก ตัวละครที่ปรากฏในวรรณกรรมเป็นตัวอย่างที่เด็กสามารถเข้าใจการกระทำของผู้อื่น นอกจากนี้ยังสะท้อนถึงวัฒนธรรมท้องถิ่นซึ่งให้เด็กมีความรู้และเข้าใจถึงความแตกต่างในวัฒนธรรมของตนเองและผู้อื่น ช่วยเด็กเข้าใจโลกและได้รับประสบการณ์ใหม่ หากเด็กได้อ่านวรรณกรรมที่มีตัวละครที่แสดงลักษณะหรือความสามารถที่ต่างจากตนเอง ทำให้เด็กมองเห็นคุณค่าของตนเองและเข้าใจความแตกต่างของคนมากขึ้น เนื่องจากเนื้อหาของวรรณกรรมมีความเชื่อ ค่านิยม และพฤติกรรมของสังคมรวมถึงคุณธรรมจริยธรรมต่างๆ ให้แก่เด็ก วรรณกรรมสำหรับเด็กสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมให้เด็กมีความเจริญงอกงามทางด้านสติปัญญาเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้เด็กเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ (ดรรารัตน์ ทัพโต, 2554: 3) ในการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย มีวิธีมากมาย เช่น การใช้นิทานเพราะนิทานเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพในการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่เด็กปฐมวัยมีความสนใจ สามารถกระตุ้นจินตนาการ ความฝัน ความคิด ความเข้าใจ และการรับรู้ให้กับเด็ก (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2551) นิทานเป็นวิธีการเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จในเด็กปฐมวัย ทำให้การเรียนรู้เป็นประสบการณ์ที่มีประสิทธิภาพและเพลิดเพลิน

ความเชื่อมั่นในตนเองนั้นสามารถปลูกฝังให้เกิดขึ้นได้ เพราะทุกคนในสังคมมีความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จและมีความภาคภูมิใจในตนเอง พวกเขาต้องการให้คนอื่นยอมรับและเคารพต่อความสำเร็จของตนเอง หากความต้องการนี้ได้รับการตอบสนองเพียงพอจะทำให้บุคคลนั้นมีความเชื่อมั่นในตนเอง (สวนา พรพัฒน์กุล, 2520: 17) การจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยนั้นมีมากมายหลายวิธี การใช้นิทานกับเด็กปฐมวัยเป็นสื่อสร้างการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพมากไม่มีเด็กคนใดไม่ชอบนิทาน นิทานสามารถสร้างจินตนาการ ความฝัน การคิด ความเข้าใจและการรับรู้ให้กับเด็ก (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2551) นิทานคือการสร้างการเรียนรู้ให้กับเด็กไปในตัวการเล่านิทานให้เด็กฟังบ่อยๆ จึงเป็นการปลูกฝังนิสัยรักการเรียนรู้ของเด็กทุกมิติเกิดพลังแห่งจินตนาการและสร้างสรรค์ส่งเสริมการแสดงออกซึ่งนำไปสู่การพัฒนาบุคลิกภาพในการสร้างความ

เชื่อมั่นในตนเองของเด็ก ดังนั้นสรุปได้ว่าความเชื่อมั่นในตนเองเป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นให้เด็กกล้าแสดงออก ซึ่งความคิดเห็นและการกระทำทุกสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตนเองจะทำให้สามารถอยู่รอดในสังคมอย่างมีความสุข คนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะช่วยให้มีบุคลิกภาพดี มองโลกในแง่ดีและมีความรู้สึกปลอดภัย กล้าแสดงออกในทางที่ถูกที่ควร มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงานของตนและสามารถประสบความสำเร็จในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ พัฒนาการทางบุคลิกภาพของเด็กในระยะปฐมวัยมีความสำคัญที่สุดเพราะ พัฒนาการของเด็กวัยนี้ มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการในวัยต่อไป มาในทำนองเดียวกัน อีริกสัน (Erikson) ได้อธิบายว่า ในระยะปฐมวัยเป็นระยะที่เด็กจะพัฒนาบุคลิกภาพที่สำคัญทางบวกหรือทางลบ 3 ประการ คือ ความไว้วางใจหรือความไม่ไว้วางใจ (ตั้งแต่แรกเกิดถึง 2 ขวบ) ความเป็นตัวของตัวเองหรือความไม่มั่นใจในตนเอง (ระยะ 2-3 ขวบ) ความคิดริเริ่มหรือความรู้สึกลด (ระยะ 3-6 ขวบ) บุคลิกภาพของเด็กจะพัฒนาไปในทางบวกหรือเป็นไปในทางลบนั่นขึ้นอยู่กับสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่กับเด็กและสภาพแวดล้อมตัวเด็ก บลูม (Bloom) กล่าวว่า การศึกษาของเด็กในช่วงปฐมวัยเป็นช่วงที่สำคัญที่สุดของชีวิตเพราะเป็นช่วงที่เด็กพัฒนาความสามารถที่จะเรียนรู้มากที่สุด นั่นคือในช่วงนี้ถ้าบ้านและโรงเรียนมีสิ่งแวดล้อมและจัดประสบการณ์ที่สร้างเสริมการเรียนรู้สร้างเสริมบุคลิกภาพ และลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ก็จะมีผลต่อพัฒนาการของเด็กในระยะต่อไปเป็นอย่างมาก บุคลิกภาพที่สำคัญที่ควรปลูกฝังให้กับเด็กในวัยนี้คือความเชื่อมั่นในตนเอง (สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์, 2538)

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้นจะเห็นว่า วรรณกรรมและนิทาน มีบทบาทอย่างมากในการส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองให้กับเด็ก จากแนวทฤษฎีงานวิจัยต่างๆ ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นอาจารย์สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยและมีสนใจที่จะศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยโดยใช้วรรณกรรมและนิทานสร้างสรรค์ ซึ่งจะเป็นแนวทางให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเด็กปฐมวัยได้นำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยโดยใช้วรรณกรรมและนิทานสร้างสรรค์ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประเภทของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi Design) ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยอาศัยการวิจัยแบบ One - Group Pretest -Posttest Design

ตารางที่ 1 แผนการทดลอง

กลุ่ม	ประเมิน	ทดลอง	ประเมิน
ทดลอง	T_{Pre}	$X_1 - X_8$	T_{Post}

เมื่อ T_{Pre} แทน แบบสังเกตพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลอง
 $X_1 - X_8$ แทน แผนการจัดประสบการณ์วรรณกรรมและนิทานสร้างสรรค์
 T_{Post} แทน แบบสังเกตพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยหลังการทดลอง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร คือ เด็กปฐมวัยโรงเรียนเทศบาล 1 (วิทยานารี) ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 2 ห้อง เด็กปฐมวัยจำนวน 38 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัยโรงเรียนเทศบาล 1 (วิทยานารี) ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 ห้อง เด็กปฐมวัยจำนวน 18 คน วิธีการสุ่มตัวอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

- 3.1 แผนการจัดประสบการณ์กิจกรรมและนิทานสร้างสรรค์เพื่อศึกษาความเชื่อมั่นในเด็กปฐมวัย
- 3.2 แบบสังเกตพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการจัดประสบการณ์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ทำดำเนินการจัดประสบการณ์ เป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 30 นาที ในช่วงเวลา 09.00-09.45 น. รวม 24 ครั้ง จำนวน 18 ชั่วโมง มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

4.1 จัดเตรียมสภาพแวดล้อมภายในสถานที่ที่ทำการทดลองให้เหมาะสม

4.2 เก็บข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง (Baseline Data) โดยการสังเกตพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 18 คน เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ ได้แก่ วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดี วันละ 45 นาที โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น บันทึกการสังเกต โดยผู้วิจัยในการจัดประสบการณ์กิจกรรมและนิทานสร้างสรรค์

4.3 ผู้วิจัยดำเนินการจัดประสบการณ์ เป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 30 นาที ทำการทดลองในช่วงเวลา 09.00-09.45 น. รวม 24 ครั้ง โดยมีการดำเนินการ 3 ขั้นตอน ดังนี้

4.3.1 ขั้นนำ (ประมาณ 5 นาที) ครูนำเด็กเข้าสู่กิจกรรมโดยการร้องเพลง ท่องคำคล้องจอง หรือปริศนาคำทาย ประกอบวรรณกรรมและนิทาน และสร้างข้อตกลงร่วมกันระหว่างครูกับเด็กในการปฏิบัติตัวระหว่างฟังนิทาน

4.3.2 ขั้นดำเนินกิจกรรม (ประมาณ 30 นาที) ครูอ่านหนังสือหรือเล่านิทานด้วยเทคนิควิธีการที่หลากหลาย สร้างสรรค์ผลงาน และแสดงบทบาทสมมติ ตามจุดประสงค์ของการเล่านิทาน โดยครูมีบทบาทในการกระตุ้นส่งเสริมแรงเพื่อให้เด็กกล้าแสดงออกเป็นตัวเอง ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และความภาคภูมิใจในตนเอง

4.3.3 ขั้นสรุป (ประมาณ 10 นาที) ครูให้เด็กอาสาสมัครออกมาสรุปเนื้อหาของวรรณกรรมหรือนิทานที่ตัวเองได้ฟัง นำเสนอผลงานของตัวเอง และแสดงบทบาทสมมติของตัวละคร เพื่อสรุปเนื้อหาที่มีความสัมพันธ์กับเนื้อเรื่องและส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเอง

4.4 เมื่อดำเนินการจัดประสบการณ์ครบ 8 สัปดาห์ ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติพื้นฐาน ศึกษาผลของความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ โดยนำข้อมูลไปหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) เปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ โดยการหาค่า t-test dependent

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยโดยใช้วรรณกรรมและนิทานสร้างสรรค์ ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์

ตารางที่ 2 ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยโดยใช้วรรณกรรมและนิทานสร้างสรรค์ ก่อนการจัดประสบการณ์

รายการ	n	ก่อนการทดลอง		แปลผลระดับ
		\bar{x}	S.D.	
1. การกล้าแสดงออกเป็นตัวเอง	18	2.28	0.46	น้อย
2. การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม	18	2.44	0.51	น้อย
3. ความภาคภูมิใจในตัวเอง	18	2.17	0.38	น้อย
รวมค่าเฉลี่ยผลประเมินทั้ง 3 ด้าน	18	2.23	0.06	น้อย

จากตาราง 2 ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ใช้วรรณกรรมและนิทานสร้างสรรค์ ก่อนการจัดประสบการณ์ พบว่า พฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย จำนวน 18 คน ก่อนการทดลองมีความเชื่อมั่นในตนเอง 1. การกล้าแสดงออกเป็นตัวเอง มีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) 2.28 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 0.46 แปลผลระดับน้อย 2. การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม มีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) 2.44 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 0.51 แปลผลระดับน้อย 3. ความภาคภูมิใจในตัวเอง (\bar{x}) 2.17 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 0.38 แปลผลระดับน้อย รวมค่าเฉลี่ยผลประเมินทั้ง 3 ด้าน มีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) 2.23 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 0.06 แปลผลระดับน้อย

ตารางที่ 3 ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ใช้วรรณกรรมและนิทานสร้างสรรค์ หลังการจัดประสบการณ์

รายการ	n	หลังการทดลอง		แปลผลระดับ
		\bar{x}	S.D.	
1. การกล้าแสดงออกเป็นตัวเอง	18	4.28	0.46	มากที่สุด
2. การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม	18	4.39	0.50	มากที่สุด
3. ความภาคภูมิใจในตัวเอง	18	4.50	0.51	มากที่สุด
รวมค่าเฉลี่ยผลประเมินทั้ง 3 ด้าน	18	4.39	0.03	มากที่สุด

จากตาราง 3 ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ใช้วรรณกรรมและนิทานสร้างสรรค์ หลังการจัดประสบการณ์ พบว่า พฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย จำนวน 18 คน หลังการทดลองมีความเชื่อมั่นในตนเอง ดังนี้ 1. การกล้าแสดงออกเป็นตัวเอง มีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) 4.28 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 0.46 แปลผลระดับมากที่สุด 2. การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม มีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) 4.39 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 0.50 แปลผลระดับมากที่สุด 3. ความภาคภูมิใจในตัวเอง มีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) 4.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 0.51 แปลผลระดับมากที่สุด รวมค่าเฉลี่ยผลประเมินทั้ง 3 ด้าน มีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) 4.39 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 0.03 แปลผลระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ใช้วรรณกรรมและนิทานสร้างสรรค์ ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ ด้วย t-test dependent

เปรียบเทียบ	Pre		Pos		t	p
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
คะแนน	11.44	1.29	13.33	1.24	4.99	0.0001

จากตาราง 4 เปรียบเทียบคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ใช้วรรณกรรมและนิทานสร้างสรรค์ ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ ด้วย t-test dependent พบว่า พฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย จำนวน 18 คน ก่อนการทดลอง (Pre) มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) 11.44 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 1.29 และหลังการทดลอง (Pos) มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) 13.33 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 1.24 ค่า t Stat 4.99 และค่า p 0.0001 จากการเปรียบเทียบคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ใช้วรรณกรรมและนิทานสร้างสรรค์ ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ พบว่า ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนจัดประสบการณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. การกล้าแสดงออกเป็นตัวเอง ก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) 2.28 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 0.46 แปลผลระดับน้อย หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) 4.28 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 0.46 แปลผลระดับมากที่สุด พบว่า เด็กมีความกล้าแสดงออกเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสังเกตได้จากการกล้าพูดกล้าแสดงท่าทาง กล้าลงมือกระทำ จากกิจกรรมการเป็นตัวแทนการเล่านิทานให้เพื่อนฟัง โดยในขั้นสอนครูได้ใช้เทคนิคการเล่านิทานในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้เด็กคุ้นเคยเป็นตัวอย่างก่อน เห็นได้ว่าเด็กมีพฤติกรรมสบตาเพื่อนขณะเล่านิทาน มีความกระตือรือร้นอยากเข้าร่วมกิจกรรม สอดคล้องกับ ทฤษฎีพัฒนาการของอีริกสัน (สิริมา ภิญโญนนตพงษ์, 2545 : 46 - 49) อีริกสัน (Erikson) ได้เน้นความสำคัญของเด็กปฐมวัยว่า เป็นวัยที่กำลังเรียนรู้สิ่งแวดล้อมรอบตัว ซึ่งเป็นสิ่งที่แปลกใหม่และน่าตื่นเต้นสำหรับเด็ก บุคลิกภาพจะสามารถพัฒนาได้ดีหรือไม่ ขึ้นอยู่กับว่าแต่ละช่วงของอายุเด็กประสบสิ่งที่พึงพอใจตามขั้นพัฒนาการต่างๆ ของแต่ละวัยมากเพียงใด ถ้าเด็กได้รับการตอบสนองต่อสิ่งที่ตนพอใจในช่วงอายุนั้น เด็กก็จะมีพัฒนาการทางบุคลิกภาพ ที่ดีและเหมาะสมและพัฒนาครอบคลุมถึงวัยผู้ใหญ่ด้วย เด็กวัยนี้เริ่มเรียนรู้ที่จะช่วยตนเอง สามารถควบคุมตนเอง และสิ่งแวดล้อมรอบตัวได้ ภารณี คุรุรัตน์ (2535: 3-4) กล่าวว่า เด็กควรจะได้มีเสรีภาพในการคิดการแสดงออกและยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง โดยให้เด็กเป็นผู้ร่วมกิจกรรมให้มากที่สุด นอกจากนี้การดำเนินกิจกรรมยังมีลักษณะเป็นกันเอง สนุกสนานไม่ตึงเครียด ครูให้การเสริมแรงโดยการกล่าวคำชมเชย พยัก หน้าและยิ้มแย้มแจ่มใส ในการลงมือกระทำและความพยายามของเด็กขณะปฏิบัติการเล่านิทานและวรรณกรรม ซึ่งในบางครั้งมีเด็กบางคนไม่กล้าสนทนาโต้ตอบกับเพื่อน แต่เมื่อครูให้การเสริมแรงด้วยวิธีดังกล่าวข้างต้น และใช้คำพูดกระตุ้นให้เด็กสนทนาตามบทบาทตัวละครของหุ่นมือที่ตนเป็นคนทำ และให้เพื่อนในกลุ่มที่มีความกล้าเป็นผู้ดำเนินการเล่านิทานร่วมกับคนที่ไม่กล้าแสดงออก ช้าๆ เมื่อจัดกิจกรรมนี้หลายๆ ครั้งจะทำให้เด็กที่ไม่กล้าแสดงออกรู้สึกมั่นใจในตนเอง ทำให้เด็กเกิดความมั่นใจและได้เริ่มทำกิจกรรมด้วยตนเอง ทำให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น ในขณะที่ดำเนินกิจกรรมครูยอมรับความคิดของเด็กทำให้เพื่อนร่วมกลุ่มยอมรับในความคิด ความสามารถ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูไม่นำความสามารถของเด็กมาเปรียบเทียบกับแต่ละยกย่องชื่นชมในจุดเด่นและชี้ให้เห็นว่าเด็กแต่ละคนไม่เหมือนกันต่างมีความสามารถต่างกัน แต่ละคนควรแสดงความสามารถของตนให้เต็มที่จนทำให้เด็กมีความภาคภูมิใจในตนเอง พึงพอใจในการร่วมกิจกรรมการเล่านิทานตลอด Amoriggi (1981: 1366-A) ได้ศึกษาความสามารถในการเล่านิทานของเด็กปฐมวัยโดยผู้วิจัยเล่านิทานให้เด็กปฐมวัยฟังแล้วให้เด็กย้อนกลับและเล่าเรื่องต่อจากผู้วิจัยเป็นเวลา 2 สัปดาห์เด็กสามารถเล่านิทานได้ถูกต้อง การเรียงลำดับเหตุการณ์ต่าง ๆ พัฒนามากขึ้นในขณะทำการทดลองเด็กสามารถนำเอานิทานที่ฟังไปประยุกต์และเล่าเรื่องต่อไปหลังทดลองผ่านไป 3 สัปดาห์ ทำให้เด็กปฐมวัยพัฒนาระดับความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัดจน ซึ่งสอดคล้องกับ อุษณีย์ โพธิสุข (2542: 57) ได้กล่าวว่า ความเชื่อในตนเอง หมายถึง ความมั่นใจ หรือความกล้าของบุคคลที่จะทำในสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จได้ตามที่ตนได้ตั้งใจไว้ แม้ว่าจะมีอุปสรรคก็ยังไม่ทำให้เกิดความย่อท้อยังสามารถทำสิ่งนั้น ๆ ต่อไป โดยมีความมั่นใจว่าตนสามารถที่จะกระทำสิ่งนั้นให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความถูกต้อง

2. การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) 2.44 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 0.51 แปลผลระดับน้อย หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) 4.39 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 0.50 แปลผลระดับมากที่สุด พบว่า เด็กมีการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดีขึ้น ซึ่งสังเกตได้จากความสามารถในการร่วมกิจกรรมกับครูและเพื่อนด้วยความเป็นมิตร รู้จักช่วยเหลือ ยอมรับสิ่งใหม่ ๆ และปฏิบัติตามกติกาในการเล่น จากกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติในตัวละครนิทานเรื่องต่างๆ มีการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนอย่างสนุกสนาน สอดคล้องกับ ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (เยาวพา เดชะคุปต์, 2540: 28-29) กล่าวว่า มนุษย์ทุกคนล้วนมีความต้องการในสิ่งที่จำเป็นเพื่อการดำรงอยู่ของชีวิต ซึ่งเกี่ยวกับการเจริญเติบโต การสืบพันธุ์ การมีอนามัยดี และรวมถึงการให้สังคมยอมรับเป็นความต้องการที่เกิดขึ้น เขาเชื่อว่าการปรับตัวและการได้รับประสบการณ์จากการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ควรเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับธรรมชาติของมนุษย์ เพราะเป็นสิ่งที่ละเอียด เขาเชื่อว่านิสัยการปรับตัวบุคลิกภาพ รวมทั้งพฤติกรรมในการป้องกันตนเองของมนุษย์เป็นสิ่งที่เกิดจากประสบการณ์ที่ผ่านมา บุคคลที่จะสามารถเผชิญกับสถานการณ์ในอนาคตและมีชีวิตอยู่ในปัจจุบันได้ด้วยดีควรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความยืดหยุ่น มีความเด็ดเดี่ยวไม่หวาดหวั่นต่อสิ่งใดๆ มีความเชื่อมั่นในตนเองเป็นคุณลักษณะที่จะช่วยให้เราสามารถทำสิ่งต่างๆ ประสบความสำเร็จ ช่วยให้เราเป็นตัวของตัวเอง กล้าคิดกล้าแสดงออกปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม ทำสิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยความมั่นใจยอมรับผลที่เกิดขึ้นด้วยความพอใจและภาคภูมิใจ สามารถเผชิญเหตุการณ์ต่างๆ และแก้ปัญหาด้วยความรู้สึกมั่นคง อันเป็นคุณลักษณะความเป็นผู้นำ มีความสัมพันธ์อย่างสูงกับลักษณะทางการ

แสดงตัว และความสามารถในการปรับตัวอย่างไม่มีควมวิตกกังวล (Man, 1969 : 152-174) ซึ่งสอดคล้องกับ แจ่มจันท์ เกียรติกุล (2531 : 23-24) กล่าวว่า การส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองให้กับเด็ก ครูควรสร้างบรรยากาศที่ช่วยให้เด็กรู้สึกอบอุ่น ด้วยการแสดงความเป็นมิตรกับเด็กพูดกับเด็กอย่างเป็นกันเอง เปิดโอกาสให้เด็กแสดงออกอย่างเต็มที่ ยอมรับในความสามารถของเด็กแต่ละคนและแสดงให้ทุกคนรู้ความสามารถของแต่ละบุคคลแตกต่างกัน จากกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติในตัวละครนิทานเรื่องต่างๆ ทำให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์และมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง มีความสามารถในการแก้ปัญหา กล้าแสดงความคิดเห็นใหม่ๆ ในการแก้ปัญหา ได้ดีกว่าคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ต่ำอีกด้วย (Goor, 1974 : 3514-A)

3. ความภาคภูมิใจในตัวเอง ก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) 2.17 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 0.38 หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) 4.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 0.51 แปลผลระดับมากที่สุด พบว่า เด็กมีความภาคภูมิใจในตัวเองแสดงมากขึ้น ซึ่งสังเกตได้จากความสามารถในการปฏิบัติตนที่แสดงให้เห็นถึงการกล้าตัดสินใจ รู้จักแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะนั้นด้วยตนเอง พึงพอใจ ยอมรับการกระทำของตนเอง และตั้งใจทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จ ความรู้สึกดีใจเมื่อครูและเพื่อนๆ ชมเชยจากกิจกรรมในการเล่านิทานในห้องเรียน ทฤษฎีโรเจอร์ (Roger) และมาสโลว์ (Maslow) เห็นว่าความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กนั้น เกิดจากความรู้สึกนึกคิดและการรับรู้เกี่ยวกับงาน ถ้าเด็กได้รับรู้ว่าการกระทำที่เขาได้รับนั้นทำให้เขามีค่า มีความสำคัญเป็นที่ยอมรับของคนอื่นและคนอื่นมีความรู้สึกที่ดีต่อเขา เด็กก็จะมีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนในทางที่ดี และความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนในทางที่ดีนี้ จะเป็นตัวกำหนดให้เด็กได้แสดงลักษณะและพฤติกรรมที่เรียกว่า เป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง จึงก่อให้เกิดแนวโน้มและอัตราการเปลี่ยนแปลงความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มสูงขึ้นอย่างชัดเจน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลิกภาพในการแสดงออกของเด็กปฐมวัยสามารถประสบความสำเร็จในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้เร็ว กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจและมั่นใจที่จะกระทำการสิ่งต่างๆให้สำเร็จได้ตามที่ตนเองต้องการ ในขณะที่เด็กปฏิบัติ (อารี เกษมรติ, 2546) การจัดประสบการณ์ที่ดีนั้น ควรให้เด็กได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง เพื่อเด็กจะได้เรียนรู้ถึงวิธีการปรับตัวให้เข้ากับสังคม มีโอกาสพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ และควรให้คำชมเชย ให้กำลังใจในความสำเร็จจากการทำงานหรือการทำกิจกรรมเพราะจะทำให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ ฉันทนา ภาคบกข (2546) กล่าวว่าลักษณะของผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง โดยทั่วไปจะมีความกล้าในการแสดงออก กล้าตัดสินใจและมีความมั่นใจที่จะทำสิ่งต่างๆ ให้สำเร็จได้ตามต้องการมองโลกในแง่ดีปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้และมีความรับผิดชอบในหน้าที่สูง สอดคล้องกับ Radke (1964: 369) พบว่า เด็กจากครอบครัวที่พ่อแม่ยอมรับจะมีลักษณะความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นที่ยอมรับของสังคม ให้ความร่วมมือกับเพื่อนฝูง ไว้วางใจในตนเองและมีความรับผิดชอบสูง ดังนั้นครูและผู้ปกครองจึงควรปล่อยให้เด็กได้คิดและตัดสินใจด้วยตนเอง ครูและผู้ปกครองที่ให้เด็กมีโอกาสและได้รับการสนับสนุนความต้องการในด้านความอยากรู้อยากเห็น จะทำให้เด็กมีความรู้สึกเป็นตัวของตัวเองพึงตนเองได้ มีความคิดสร้างสรรค์ กล้าคิดกล้าตัดสินใจ กล้าพูดกล้าแสดงออก สามารถเผชิญสถานการณ์ใหม่โดยไม่วิตกกังวล และมีความเชื่อมั่นในตนเอง (Mussen, 1969 : 261)

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมและนิทานสร้างสรรค์ ครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาพฤติกรรมเด็กปฐมวัยโรงเรียนเทศบาล 1 (วิทยานารี) ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 ห้อง เด็กปฐมวัยจำนวน 18 คน วิธีการสุ่มตัวอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ประกอบไปด้วย แผนการจัดประสบการณ์วรรณกรรมและนิทานสร้างสรรค์เพื่อศึกษาความเชื่อมั่นในเด็กปฐมวัย จำนวน 24 แผน และแบบสังเกตพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้ใช้แบบแผนการวิจัย One - Group Pretest -Posttest Design วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t-test dependent โดยผลการศึกษาและเปรียบเทียบการจัดประสบการณ์วรรณกรรมและนิทานสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ พบว่า ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยโดยใช้วรรณกรรมและนิทานสร้างสรรค์ เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ การกล้าแสดงออกเป็นตัวเอง การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และความภาคภูมิใจในตัวเอง ก่อนการทดลองอยู่ในระดับน้อย รวมค่าเฉลี่ย (\bar{X}) 2.23 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 0.06 และหลังการทดลองระดับมากที่สุด รวมค่าเฉลี่ย (\bar{X}) 4.39 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 0.03 จากการเปรียบเทียบ

คะแนนก่อนเรียนและหลังการจัดประสบการณ์ด้วย t-test dependent ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนจัดประสบการณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ครูต้องให้เด็กได้แสดงความคิดและการกระทำอย่างอิสระ ยอมรับฟังความคิดและจินตนาการของเด็ก ให้แรงเสริมด้วยการพูดให้กำลังใจ ใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและอยากร่วมกิจกรรมมากยิ่งขึ้น
2. การจัดประสบการณ์โดยใช้นิทานและวรรณกรรมครูต้องจัดหาพื้นที่หลากหลายชนิด เพื่อเป็นการกระตุ้นความสนใจ การให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการเล่านิทานก็จะช่วยส่งเสริมเด็กให้เกิดความกล้าแสดงออกและมั่นใจในตัวเอง เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง
3. การจัดประสบการณ์โดยใช้นิทานและวรรณกรรมช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ดังนั้นครูจึงมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้คอยกระตุ้น และให้กำลังใจโดยการแสดงการยอมรับการเล่านิทานของเด็กด้วยสีหน้า น้ำเสียง และคำพูดที่เสริมแรงก็จะทำให้เด็กเกิดความมั่นใจและอยากร่วมกิจกรรมมากขึ้น
4. ครูควรตระหนักถึงการสังเกตและการจดบันทึกพฤติกรรมของเด็กในแต่ละวันเพื่อทำให้ทราบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ควรใช้วิธีการสอนแบบใดให้เหมาะสมกับพฤติกรรมของเด็กที่ครูต้องการปลูกฝังหรือปรับปรุงพัฒนาพฤติกรรมให้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผลการจัดประสบการณ์วรรณกรรมและการเล่านิทานสร้างสรรค์ที่มีผลต่อการพัฒนาในด้านอื่นๆ เพิ่มขึ้น เช่น คุณธรรมจริยธรรม การมีวินัยในตนเอง
2. ควรมีการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยโดยใช้การจัดประสบการณ์และนวัตกรรมใหม่เพื่อกระตุ้นความสนใจของเด็กปฐมวัย

เอกสารอ้างอิง

- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2551). รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา. กรุงเทพฯ : มิตรสัมพันธ์กราฟฟิค.
- แจ่มจันทร์ เกียรติกุล. (2531). การศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกันและอยู่ในชั้นเรียนของครูที่มีพฤติกรรมทางวาจาและท่าทางแตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการศึกษาปฐมวัย, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ฉันทนา ภาคกงข. (2546). เทคนิคการพัฒนาความเชื่อมั่นและความคิดสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดาร์รัตน์ ทับโต. (2554). การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บังอร ศรีกาล. (2553). ผลการพัฒนาทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน. ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ผุสดี กุอินทร์. (2558). เด็กกับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภรณ์ คุรุรัตน์. (2535). การเล่นเกมของเด็ก. เอกสารคำสอนวิชา ปว. 333. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2540). ดนตรีและกิจกรรมเข้าจังหวะสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- สวนา พรพัฒน์กุล. (2520). รายงานการวิจัยฉบับที่ 2 เรื่องความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของเด็กไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัย
พฤติกรรมศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- สิริมา ภิญญอนันตพงษ์. (2545). การวัดและประเมินผลแนวใหม่เด็กปฐมวัย. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน, สาขาการศึกษา
ปฐมวัย, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2538). แนวการจัดประสบการณ์ปฐมวัยศึกษา. กรุงเทพฯ: ดวงกมล.
- อารี เกษมรติ. (2546). ผลการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์เป็นกลุ่มและศิลปะสร้างสรรค์ปกติที่มีต่อความ
เชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและแบบทะนุถนอม. ปรินญาณพนธ
การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการศึกษาปฐมวัย, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุษณีย์ โพธิ์สุข. (2542). การพัฒนาความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ของเด็กและเยาวชน. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Amoriggi, H.D. (1981). The effect of storytelling on young children's sequencing ability. Dissertation Abstracts
International, 49(6) :1366A-1367A.
- Goor, A. (1974). Problem Solving Process of Creative and Non creative Students.
Dissertation Abstract International. 37 : 3517 – A.
- Man, R.D. (1969). A Review of the Relationship Between Personality and Leadership and Popularity.
Maryland: Penguin Book.
- Mussen, Paul H. and others. (1969). Child Development Change Over Time. Eighth Edition. United States of
America : Harper Collins College.
- Radke. (1964). Found that children from families whose parents accepted self-esteem were socially
acceptable. collaborating with their peers, self-esteem.